

Analiza dokumentacije u prihvatu i otpremi tereta u zračnom prometu

---

Medved, Antonela

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Transport and Traffic Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:119:369684>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Transport and Traffic Sciences -
Institutional Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI**

Antonela Medved

**ANALIZA DOKUMENTACIJE U PRIHVATU I OTPREMI TERETA U ZRAČNOM
PROMETU**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2017.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA DOKUMENTACIJE U PRIHVATU I OTPREMI TERETA U ZRAČNOM
PROMETU**

ANALYSIS OF DOCUMENTS IN HANDLING CARGO IN AIR TRAFFIC

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Jasmina Pašagić Škrinjar

Student: Antonela Medved, 0135232129

Zagreb, kolovoz 2017.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI
ODBOR ZA ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 24. travnja 2017.

Zavod: **Zavod za zračni promet**
Predmet: **Tehnologija prihvata i otpreme tereta i pošte**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 3906

Pristupnik: **Antonela Medved (0135232129)**
Studij: **Promet**
Smjer: **Zračni promet**

Zadatak: **Analiza dokumentacije u prihvatu i otpremi tereta u zračnom prometu**

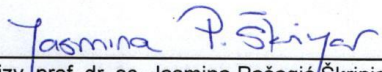
Opis zadatka:

U radu je potrebno navesti sve relevantne dokumente koji su potrebni za realizaciju tehnološkog procesa prihvata i otpreme. Također, potrebno je objasniti ulogu pojedinog dokumenta i fazu u kojoj se pojavljuje. Prikazati tko od dionika je odgovoran za ispunjavanje i praćenje pojedinog dokumenta.

Zadatak uručen pristupniku: 28. travnja 2017.

Mentor:

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

_____
izv. prof. dr. sc. Jasmina Pašagić Škrinjar

_____

SAŽETAK

Prihvat i otprema tereta u zračnom prometu odvija se kroz tri faze; pripremnu, provedbenu te završnu fazu. Najkompleksnija faza je pripremna budući da se za teret mora osigurati kompletna dokumentacija bez koje teret ne može biti prihvaćen na prijevoz.

Odgovornost za prikupljanje svih dokumenata potrebnih za prijevoz tereta sadržana je u odgovornosti pošiljatelja ili logističkog operatera koji je zadužen za organizaciju prijevoza. Dokumenti koji su potrebni za prijevoz pošiljke moraju biti dostavljeni u izvornom obliku te u točno određeno vrijeme kako bi sljedeći sudionik u procesu mogao obaviti svoj dio posla.

U narednom tekstu biti će definirani temeljni dokumenti za prijevoz tereta te dodatna dokumentacija za prijevoz posebnih vrsta tereta, konkretno, dokumenti za prijevoz opasnih roba i živih životinja.

KLJUČNE RIJEČI: elementi tehnološkog procesa; temeljna dokumentacija za prijevoz tereta; dokumentacija za posebne vrste tereta; e-Freight.

SUMMARY

Handling cargo in air traffic takes place through three phases; preparatory phase, implementing phase and final phase. The most complex phase is preparatory phase because for the cargo must be provided complete documentation without which cargo can not be accepted for the carriage.

Responsibility for collecting all documents is contained in the responsibility of the consignor. The documents which are necessary for the carriage of consignment must be delivered in original form and at a specified time so that the next participant in the process could complete his work.

In the following text will be defined the basic documents for freight transport and additional documentation for the transport of special types of cargo, specifically, documents for the dangerous goods transport and live animals.

KEYWORDS: elements of the technological process; basic documentation for cargo transportation; documentation for special types of cargo; e-Freight.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. ELEMENTI TEHNOLOŠKOG PROCESA PRIHVATA I OTPREME U ZRAČNOM PROMETU.....	2
2.1. Elementi tehnološkog procesa svrstani prema postojanosti unutar tehnološkog procesa	2
2.1.1. Promjenjivi elementi tehnološkog procesa prihvata i otpreme	2
2.1.2. Nepromjenjivi elementi tehnološkog procesa prihvata i otpreme	4
2.2. Elementi značajnog utjecaja na odvijanje tehnološkog procesa prihvata i otpreme	6
3. POTREBNA DOKUMENTACIJA KOD PROCESA PRIHVATA I OTPREME TERETA	8
3.1. Temeljni dokumenti za prihvata i otpremu tereta.....	8
3.1.1. Uvozna i izvozna dispozicija.....	8
3.1.2. Instrukcija pošiljatelja	12
3.1.3. Izvorni račun.....	12
3.1.4. Zračni teretni list.....	14
3.1.5. Robni manifest	16
3.2. Dokumentacija za posebne vrste tereta	17
3.2.1. Dokumentacija za prijevoz opasnih tvari	18
3.2.1.1. Deklaracija o prijevozu opasnih tvari	18
3.2.1.2. Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih tvari.....	20
3.2.1.3. NOTOC u prijevozu opasnih tvari.....	23
3.2.2. Dokumentacija za prijevoz živih životinja	24
3.2.2.1. Potvrda pošiljatelja o živim životinjama	24
3.2.2.2. Veterinarsko uvjerenje	24
3.2.2.3. Kontrolna lista za prihvata i otpremu živih životinja	25
3.2.2.4. NOTOC u prijevozu živih životinja.....	28
3.2.2.5. CITIES potvrda.....	29
3.3. Dokumenti o neuručenju, neredovitosti, oštećenju ili nestanku robe	30
4. ANALIZA DOKUMENTARNIH TOKOVA	31
5. OPTIMIZACIJSKI PROJEKTI DOKUMENTARNIH TOKOVA	33
6. ZAKLJUČAK	36
LITERATURA	38
POPIS SLIKA	40

1. UVOD

Proces prijevoza tereta u zračnom prometu počinje dolaskom tereta u zračnu luku otpreme. Prije nego što započne sam prijevoz tereta, potrebno je ispuniti i sakupiti svu potrebnu dokumentaciju kako bi se prijevoz mogao ostvariti. Najveća odgovornost za prikupljanje dokumentacije je upravo na samom pošiljatelju.

Svrha rada je prikazati temeljne dokumente koji su potrebni kako bi teret bio prihvaćen na prijevoz, ali i dodatne dokumente koji su potrebni za prijevoz posebne vrste tereta kao što su opasna robe i žive životinje. Rad je podijeljen u 6 poglavlja:

1. Uvod
2. Elementi tehnološkog procesa prihvata i otpreme u zračnom prometu
3. Potrebna dokumentacija kod prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu
4. Analiza dokumentarnih tokova
5. Optimizacijski projekti dokumentarnih tokova
6. Zaključak

U drugom poglavlju definirani su elementi tehnološkog procesa prihvata i otpreme u zračnom prometu, svrstani prema postojanosti unutar tehnološkog procesa te elementi značajnog utjecaja na odvijanje tehnološkog procesa prihvata i otpreme. Elementi tehnološkog procesa svrstani prema postojanosti unutar tehnološkog procesa podijeljeni su na promjenjive i nepromjenjive elemente tehnološkog procesa. Jedan od podjele promjenjivih elemenata tehnološkog procesa je i dokumentacija koja je obrađena u ovom radu.

U trećem poglavlju obrađuju se temeljni dokumenti potrebni za prijevoz tereta; instrukcija pošiljatelja, uvozna i izvozna dispozicija, izvorni račun, zračni teretni list te robni manifest. Također, obrađuje se i dokumentacija za posebne vrste tereta.

U četvrtom poglavlju opisuje se tok zračnog teretnog lista.

U petom poglavlju opisan je program e-Freight kojemu je cilj zamjena papirnatih dokumenata elektroničkim dokumentima i porukama.

2. ELEMENTI TEHNOLOŠKOG PROCESA PRIHVATA I OTPREME U ZRAČNOM PROMETU

Elemente tehnološkog procesa prihvata i otpreme tereta moguće je svrstati prema nekoliko kriterija. Pri tome treba razumjeti da svaki od navedenih elemenata u manjoj ili većoj mjeri, ovisno o njegovoj ulozi, utječe na definiranje tehnološkog procesa u svakoj pojedinoj fazi.

2.1. Elementi tehnološkog procesa svrstani prema postojanosti unutar tehnološkog procesa

Prihvati li se teza o tehnološkom procesu¹ kao proizvodnom procesu, nameće se zaključak kako je svaki predmet prijevoza proizvod u tehnološkom procesu, te je kao takav predmet djelovanja različitih obrada s ciljem postizanja konačnog cilja, uspješnog prolaska kroz tehnološki proces. U takvim okolnostima elemente tehnološkog procesa moguće je svrstati u dvije skupine, promjenjive i nepromjenjive. Pri tome promjene treba promatrati ne kao rezultat djelovanja obrade na predmetu prijevoza unutar procesa, već kao okolnosti vezane uz njegove procesiranje.

Nepromjenjive elemente karakterizira postojanost u izvornom obliku i zadanoj ulozi. U slučaju promjena na nekom od tih elemenata tijekom realizacije nije više moguće govoriti o izvornom procesu.²

2.1.1. Promjenjivi elementi tehnološkog procesa prihvata i otpreme

U promjenjive elemente tehnološkog procesa ubrajaju se:

- Predmet prijevoza
- Distributivno sučelje
- Manipulativna sredstva za prihvata i otpremu
- Prijevozna sredstva
- Ekvivalent ljudskom radu
- Dokumenti
- Informacije
- Faze tehnološkog procesa

---

¹ U prihvatu i otpremi tereta tehnološki proces predstavlja funkcionalan i efikasan interakcijski sklad njegovih elemenata

² Majić, Z., Pavlin, S., Škurla Babić, R.: Tehnologija prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 3-9.

Predmet prijevoza u tehnološkom procesu predstavlja u izvornom obliku nepromjenjiv element, postupci obrade (primarno i sekundarno pakiranje, označavanje, okrupnjavanje pošiljke s više istovrsnih ili različitih predmeta prijevoza) unutar procesa imat će za rezultat evoluciju predmeta prijevoza u status elementa više tehnološke razine- pošiljku. U takvim okolnostima još uvijek je moguće govoriti o postojanju predmeta prijevoza unutar kategorije pošiljke no novi predmet obrade u tehnološkom procesu postaje pošiljka.

Distributivno sučelje ili infrastruktura unutar kojeg se odvija tehnološki proces prihvata i otpreme promjenjiv je u odnosu na faze tehnološkog procesa. Sučelje se tako može promatrati u području odgovornosti pošiljatelja (proizvodna lokacija predmeta prijevoza, skladišni prostor i slično), logističkog operatera (infrastruktura namijenjena postupcima prilagodbe predmeta prijevoza u kategoriju pošiljke ili skladišna infrastruktura). U području odgovornosti prihvatno- otpremnih terminala sučelje se promatra kroz različite faze obrade pošiljke u procesu prihvata i otpreme i može biti na različitim lokalitetima samog terminala (zemaljska strana terminala, prostor unutar terminala ili zračna strana terminala). Pojam sučelja u području odgovornosti pošiljatelja promatra se kroz karakteristične okolnosti vezane uz, u prvom redu prijevozna sredstva ali i prihvatno- otpremne terminale koji mogu biti u organizaciji prijevoznika. Promjenjivost sučelja ovisno o fazi procesa tumači se kao promjenjivi element.

Karakter i vrsta manipulativnih sredstava za prihvata i otpremu ovisit će o karakteru pošiljke (kategorija tereta, vrsta pakiranja, dimenzije, težina), te će varirati od jednostavnih manipulacijskih sredstava do složenih manipulativnih sredstva.

Prijevozna sredstva u procesu prihvata i otpreme razlikuju se ovisno o fazi u kojoj su angažirana unutar procesa. Pošiljatelji, logistički operateri i primatelji pošiljaka kao sudionici unutar procesa prihvata i otpreme uglavnom se koriste cestovnim prijevoznim sredstvima. U tom slučaju prijevoz se odvija od pošiljatelja do logističkog operatera ili polaznog prihvatno- otpremnog terminala ili obratno u slučaju primatelja. Cestovna prijevozna sredstva mogu koristiti i u obradi predmeta prijevoza unutar prihvatno- otpremnih terminala u zračnim lukama polaska pri čemu organizacija u takvim okolnostima može biti u području djelovanja svih triju sudionika. Važno je napomenuti da je posljednji slučaj izuzetno rijedak budući da u tom segmentu autonomnost djelovanja uglavnom zadržavaju prihvatno- otpremni terminali. Cestovna sredstva nalazimo i u multimodalnom prijevozu. Zrakoplovni prijevoznici mogu organizirati cestovni prijevoz kamiona na relacijama između dvaju aerodroma pod uvjetom da na navedenoj liniji imaju odobrenje za odvijanje komercijalnih letova.³

Ekvivalent ljudskom radu je pojam koji podrazumijeva aktivnosti koje se u određenim okolnostima obavljaju djelovanjem ljudskog rada dok se u drugim mogu obavljati strojno, automatizirano.

---

³ Ibid

Dokumentarna obrada također je promjenjivi element procesa budući da je karakter obrade u ovisnosti o fazi samog procesa. Primjerice, teretni list, kao temeljni prijevozni dokument u zračnom prometu, neće biti predmet obrade sve do ulaska pošiljke u područje odgovornosti logističkog operatera. Izvorni račun kao prateći dokument pošiljke bit će predmetom obrade u odnosima pošiljatelja, ugovornoga logističkog operatera i carinske službe dok je za robni manifest karakteristična pojava u fazama interakcije prihvatno- otpremnih terminala (zračnih luka) i prijevoznika.

Informacija je kao element tehnološkog procesa po svom karakteru najdinamičnija. Njezina promjenjivost ogleda se u njezinu karakteru i funkciji unutar procesa. Karakterizira je i posebnost u odnosu na izvor kao i namjenu. Informacije se mogu podijeliti u tri grupe. Prvu grupu čine opće informacije o karakteru predmeta prijevoza. Obilježuje ih deskriptivan karakter koji po svom sadržaju ima važnu ulogu u definiranju uvjeta prijevoza no nema dinamičkih obilježja. Drugu grupu informacija čine podaci vezani uz sve faze tehnološkog procesa prijevoza. One sadrže podatke o definiranim postupcima po svakom pojedinom koraku unutar tehnološkog procesa u području odgovornosti pojedinog sudionika. Te informacije prenose spoznaje o definiranim vremenskim okvirima protoka predmeta prijevoza kroz pojedini korak unutar procesa. Sadrže i spoznaje o dokumentarnim tokovima, fizičkim karakteristikama te predviđenom potrebnom smještajnom kapacitetu u vremenskom i lokacijskom pogledu. Treću grupu informacija čine pokretačke informacije koje su dinamičkog karaktera. Obilježavaju ih definirani zadaci kao i tempirano vrijeme interakcije.

Faze tehnološkog procesa prihvata i otpreme karakteriziraju obilježja i uloge sudionika procesa, a čine ga unaprijed definirani koraci koji za zadatak imaju jedinstveno funkcioniranje s ciljem visokog stupnja međusobne interakcije. Faze tehnološkog procesa moguće je svrstati u tri osnovne faze; pripremnu fazu, provedbenu fazu i završnu fazu. Pripremna faza tehnološkog procesa prihvata i otpreme podrazumijeva obradu predmeta prijevoza u području odgovornosti pošiljatelja, te interakciju s logističkim operaterom zaduženim za organizaciju otpreme. Provedbenu fazu karakterizira interakcija sudionika zaduženih za organizaciju i provedbu prijevoznog zadatka, uključujući i prihvatno- otpremne terminale. Završna faza podrazumijeva obradu predmeta prijevoza u području odgovornosti logističkog operatera na odredištu i primatelja.

2.1.2. Nepromjenjivi elementi tehnološkog procesa prihvata i otpreme

Skup nepromjenjivih elemenata tehnološkog procesa čine sljedeći elementi:

- Cilj
- Dizajn
- Početno- završne točke
- Proizvodni karakter

- Sustav mjerenja i kontrole
- Kvalifikacijski sustav

Definiranje konačnog cilja temeljna je pretpostavka pristupanju promišljanja o načinu realizacije postupaka i zadataka koji za konzekvencu imaju postizanje određenog cilja. U razmatranju prihvata i otpreme tereta moguće je definirati čitav niz ciljeva za svaki pojedini tehnološki proces pri čemu treba imati na umu objedinjavanje kapilarnih ciljeva u jedan konačan koji sudioniku procesa na koji se odnosi definira funkciju i karakter. Cilj ukupnog procesa prihvata i otpreme za logističkog operatera sadržavat će specifičnosti karakteristične za područje unutar kojeg operater kao dio tehnološkog procesa djeluje. Pod određenim područjem na kojem operater djeluje misli se na različitost prijevoznih uvjeta za pojedinu prometnu granu, tako se prijevoz tereta u zračnom prometu uvelike razlikuje od prijevoza tereta cestom zbog specifičnosti utovara, prijevoznih dokumenata, brzine dostave i cijene prijevoza.⁴ Logistički operater vrši provjeru predmeta prema kriterijima o klasifikaciji posebnih kategorija, komunicira možebitne specifičnosti vezane uz otpremu pošiljke ovisno o njezinom odredištu, kontrolira dimenziju i težinu pošiljke, kontrolira iskrcaj i skladištenje pošiljke u prihvatno - otpremni terminal poštujući posebne zahtjeve pošiljatelja te kontrolira primjenu adekvatnih skladišnih uvjeta.⁵

Dizajn tehnološkog procesa prihvata i otpreme pretpostavka je njegova postojanja. U tom procesu uvažavaju se svi relevantni elementi karakteristični za okruženje unutar kojeg će proces funkcionirati. Dizajn je dakle proces koji ima cilj pretpostaviti okolnosti unutar kojih će proces funkcionirati u svom konačnom obliku.

Dok cilj i dizajn tehnološkog procesa prihvata i otpreme promatramo kao statične elemente procesa, sustav kontrole i mjerenja njegov je dinamičan dio. Bez obzira na dinamičan karakter sustava koji proizlazi iz njegove dosljednosti i aktivne angažiranosti u praćenju dinamike odvijanja svake faze i svakog pojedinoga koraka unutar faze procesa, sustav mjerenja i kontrole sastavni je dio dizajniranja tehnološkog procesa što mu daje karakter nepromjenjivosti.

Kvalifikacijski sustav po svom karakteru također predstavlja nepromjenjiv element tehnološkog procesa. Dosljednost sustava kvalifikacije jamči procesu njegovu aktualnost u odnosu na promjene okruženja unutar kojeg proces djeluje. Kvalifikacija sustava predstavlja njegovo trajno preispitivanje u području uspješnosti i konkretnosti u namjeni. Promjene u validacijskom sustavu moraju pretpostaviti i promjene tehnološkog procesa.

Tehnološki proces ne može sam sebi biti svrha. Stoga je njegova namjena unaprijed definirana kako bi se postigao određeni cilj. Razmatrajući elemente svakoga pojedinog procesa kao i njegovo funkcioniranje, moguće je poistovjetiti faze procesa s

---

⁴ Ibid

⁵ <https://repozitorij.fpz.unizg.hr/islandora/object/fpz%3A361/datastream/PDF/view> (08.08.2017.)

proizvodnim fazama što svakom tehnološkom procesu po njegovoj definiciji i ulozi daje proizvodni karakter.

Početne i završne točke svakog procesa unaprijed su definirane točke budući da se njima definira i okvir tehnološkog procesa. Svaka promjena na početnoj ili završnoj točki dovodi u pitanje funkcionalnost konkretnog koraka a zatim i faze, te u konačnici i ukupnog procesa.

2.2. Elementi značajnog utjecaja na odvijanje tehnološkog procesa prihvata i otpreme

U elemente značajnog utjecaja na tijek odvijanja tehnološkog procesa ubrajaju se one od općenitog značenja za svaku pojedinu granu industrije. Njihova pojava usko je povezana s planiranjem procesa. Neki od navedenih elemenata pretpostavljaju poduzimanje posebnih mjera u planiranju.

U tu vrstu elemenata ubrajaju se:

- Prostor
- Vrijeme u fiziološkom smislu
- Odnos ponude i potražnje
- Stupanj tehničke razvijenosti
- Geoprometno okruženje
- Regulatorna pitanja

Prostor i vrijeme dvije su komponente koje u mnogočemu utječu na kvalitetu tehnološkog procesa. Jedinstven tehnološki proces prijevoza lakopokvarljivih pošiljaka, primjerice, nije moguće primijeniti na svakom prostoru i u svako vrijeme. Kondicije karakteristične za pojedino podneblje mogu biti specifične u prostorno-vremenskom pogledu upravo i isključivo za konkretno okruženje, te kao takve ne mogu biti primjenjive u drugim podnebljima.

Za odnos ponude i potražnje može se reći da je jedan od osnovnih ekonomskih preduvjeta dizajniranja tehnološkog procesa. Kreiranje ponude za koje ne postoji odgovarajuće tržište u prometu predmeta prijevoza primjer je lošeg ulaganja. Jednako tako, stupanj tehničke razvijenosti definira uspjeh tehnološkog rješenja ako su potonji u skladu. Potonja tvrdnja usko je vezana i uz regulatorna pitanja karakteristična za prihvata i otpremu predmeta prijevoza.

Uže geoprometno okruženje značajan je element u planiranju tehnološkog procesa budući da može utjecati na kvalitetu ostvarivih veza u distributivnom lancu.

Izoliranost u geoprometnom pogledu može biti prepreka u kreiranju i realizaciji kvalitetnog tehnološkog procesa prihvata i otpreme u zračnom prometu.⁶

---

⁶ Majić, Z., Pavlin, S., Škurla Babić, R.: Tehnologija prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 3-9.

3. POTREBNA DOKUMENTACIJA KOD PROCESA PRIHVATA I OTPREME TERETA

Dokumentacija koja je potrebna za prihvata i otpremu tereta u zračnom prometu dijeli se na temeljne dokumente te na dokumente koji se prilažu uz posebne vrste tereta.

3.1. Temeljni dokumenti za prihvata i otpremu tereta

Temeljni dokumenti za prihvata i otpremu tereta su nužni za procesiranje pošiljke u zračnom prometu te bez njih pošiljka ne može biti prihvaćena na prijevoz. To su:

- Instrukcija pošiljatelja
- Uvozna i izvozna dispozicija
- Izvorni račun
- Zračni teretni list
- Robni manifest

3.1.1. Uvozna i izvozna dispozicija

Dispozicija je dokument kojim nalogodavac (pošiljatelj) daje nalog i ovlaštenje otpremniku da ga zastupa u carinskom postupku. Nalogodavac svojom ovjerenom dispozicijom odgovara za točnost podataka prema carinskom zakonu i snosi odgovornost prema carinskom zakonu za sve nepravilnosti koje su upisane, a ne odgovaranju činjeničnom stanju robe.⁷

Postoje dva dokumenta dispozicije, dispozicija za uvoz koja je prikazana na slici 1 i dispozicija za izvoz prikazana na slici 2. Ti dokumenti moraju sadržavati sve podatke koji su špediteru potrebni za obavljanje posla. Osim tih podataka, dispozicija može sadržavati i neke dodatne podatke, dokumente i upute ukoliko se prevozi posebna vrsta robe. Zaključenom kupoprodajom robe, komitentova dužnost je ispuniti dispoziciju i dostaviti je špediteru, što znači da je dispozicija dokument koji se pojavljuje u pripremljenoj fazi. Ona se daje u pisanom obliku, ovjerena je originalnim žigom izvoznika ili uvoznika i potpisana od strane ovlaštene osobe. Ona se također može dostaviti telefaksom odnosno dati usmeno, ali uz uvjet da se prije carinjenja robe dostavi originalni ovjereni obrazac dispozicije. Postoje situacije u kojima komitent u trenutku davanja dispozicije ne posjeduje sve dokumente. Tada je njegov zadatak napisati napomenu da će dokumente dostaviti naknadno. Kada špediter primi dispoziciju i ostale dokumente, to potvrđuje svom komitentu u pisanom obliku i navodi

---

⁷https://www.dpd.com/hr/home/otprema/medunarodna_otprema/dispozicija_izvoz_uvoz (13. 07. 2017.)

broj svoje pozicije pod kojim će voditi pošiljku. Ako špediter ustanovi da je dispozicija nepotpuna, nejasna ili proturječna, obavještava svog komitenta o tome i traži ispravak dispozicije ili objašnjenje zbog čega je došlo do neispravnosti.⁸

---

⁸ <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:119:135656> (13. 07. 2017)

DHL International d.o.o.
Utinska 40, 10020 Zagreb
Matični broj: 3996824

UVOZNA DISPOZICIJA

Tel: 01/6370-980; 6370-987

Fax: 01/6370-995

e-mail: hr_afzragimport@dhl.com

Poštovani,

Primili ste pošiljku za koju je potrebno provesti postupak uvoznog carinjenja. Molimo Vas da u tu svrhu ispunite ovaj obrazac uvozne dispozicije te nam ga što prije pošaljete putem e-maila, kao i druge dokumente relevantne za carinski postupak.

BROJ TOVARNOG LISTA AWB _____

UVOZNIK: _____

NAZIV, MJESTO, ODG. OSOBA, E-MAIL

OBAVEZNI PODACI

EORI

BROJ TELEFONA

OIB

Prodavatelj: _____

TOČAN NAZIV I ADRESA

Vrijednost robe iz računa / ugovora: _____

Paritet (Prema INCOTERMS-u, obavezno u skladu s fakturom): _____

Trgovački naziv robe	Tarifni broj	neto težina	PDV %	Vrijednost
----------------------	--------------	-------------	-------	------------

Roba osigurana: _____

NE / DA

Pravilo za utvrđivanje carinske vrijednosti: _____

Zemlja podrijetla: _____

Koleta: _____

Bruto težina: _____

Carinske olakšice [oslobodjenja, preferencijali...]: _____

Traženo oslobodjenje od plaćanja carine ili PDV po čl.: _____

Vrsta carinskog postupka / namjena uvoza:

a) redoviti

Obvezno ispuniti

b) gratis uvoz-bez obaveze plaćanja

c) ostalo-

Carinska garancija:

a) vlastita - broj: _____

Molimo zaokružite

b) DHL

Ovime opunomoćujem ovlaštenog carinskog otpremnika DHL International d.o.o., Utinska 40, 10020 Zagreb,

OIB 79069474349, da me zastupa kao **izravni zastupnik u skladu s člankom 18. točka 1. CZU /Uredba (EU) br.952/2013/**

Odgovorna osoba opunomoćitelja: _____

(ime i prezime, OIB, radno mjesto)

(mjesto i datum)

(pečat i potpis)

UPUTA ZA DOSTAVU: A) ROBU DOSTAVITI NA ADRESU.....KONTAKT.....
B) PO ROBU DOLAZIMO SAMI

Slika 1 Uvozna dispozicija

Izvor: Dangerous good by Air- Initial Course, Miriam logistika

		OIB: 79069474349	
<i>GLOBAL FORWARDING</i>			
Tel: 01 - 6370-983; 6370-984; 6370-986		Fax: 01-6370-990	
IZVOZNIK:			
MATIČNI/POREZNI BR. I OIB, NAZIV I MJESTO			
ODGOVORNA OSOBA, JMBG I OIB, TELEFON, FAX, E-MAIL			
OIB:		EORI:	
01. Pošiljatelj:			
TOČAN NAZIV I ADRESA, TELEFON, FAX, ODGOVORNA OSOBA			
02. Kupac:			
TOČAN NAZIV I ADRESA			
03. Primateelj:			
TOČAN NAZIV, ADRESA, TELEFON, FAX, ODGOVORNA OSOBA			
04. Vrijednost robe iz računa / ugovora:			
05. Paritet prema INCOTERMS-u (u skladu s priloženim računom):			
06. Trgovački naziv robe na stranom i hrvatskom jeziku (vrsta i kakvoća) i tarifni broj iz Carinske tarife:			
07. Količina robe (komada):		BROJ KOLETA I VRSTA:	BTTO TEŽINA:
			NITO TEŽINA:
08. Roba osigurana: NE / DA		osigurana vrijednost:	
09. Zemlja naplate:		Zemlja namjene:	
10. Upute za popunjavanje EUR-a:			
11. Vrsta carinskog postupka:			
12. Broj i datum nadzorne knjige:			
13. Dodatne upute:			
14. Prijevoz i ostale troškove plaća:			
MATIČNI/POREZNI BROJ, NAZIV I ADRESA, BROJ ŽIRO RAČUNA			
Sukladno članku 18. točka 1. CZU /Uredba (EU) br.952/2013/ , ova dispozicija je ujedno i ovlaštenje otpremniku DHL International d.o.o. OIB 79069474349 da nas IZRAVNO ZASTUPA, te da u moje ime i za moj račun može obaviti radnje vezane uz carinjenje gore navedene robe.			
PRILOZI:		račun prodavatelja broj:	
		polica osiguranja:	
		prijevozni dokumenti:	
		ostalo:	
		Potpis i žig odgovorne osobe	

Slika 2 Izvozna dispozicija

Izvor: Dangerous good by Air- Initial Course, Miriam logistika

3.1.2. Instrukcija pošiljatelja

Instrukcija pošiljatelja, prikazana na slici 3, je dokument koji pruža informacije prijevozniku kako rukovati i gdje poslati pošiljku odnosno teret. Ovaj dokument sadržava sve relevantne podatke ključne u definiranju ukupnih uvjeta unutar kojih će se odvijati obrada predmeta prijevoza. Osim tehnoloških značajki ovaj dokument karakteriziraju i ekonomski elementi definirajući uvijete podmirivanja financijskih obveza svakog pojedinog sudionika u procesu. Instrukcija pošiljatelja je dokument koji ispunjava pošiljatelj te se pojavljuje u pripreмноj fazi.⁹¹⁰

3.1.3. Izvorni račun

Račun je osnovni robni dokument koji se pojavljuje u pripreмноj fazi i predstavlja pravo vlasništva nad kupljenom i plaćenom robom te ga ispostavlja proizvođač ili prodavač. On sadrži sve potrebne elemente kako bi se roba mogla naplatiti, te se ispostavlja na jeziku kojim je napisana narudžba ili kupoprodajni ugovor.¹¹

Izvornim računom se dokazuje podrijetlo predmeta prijevoza, ispunjavanje zakonskih i financijskih obveza te svrha i namjena distribucije prijevoza. Njegovo procesiranje unutar procesa prihvata i otpreme zakonodavnog je karaktera i odnosi se na poštivanje i ispunjavanje obveza prema financijskim institucijama i carinskoj službi. Od ostalih sudionika u procesu prihvata i otpreme očekuje se postojanje definiranih protokola koji podrazumijevaju tok izvornog računa kroz distributivno okruženje. Račun dakle mijenja sudionika prenoseći na taj način i odgovornost za njegovo procesiranje.¹²

---

⁹ Majić, Z., Pavlin, S., Škurla Babić, R.: Tehnologija prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 26.

¹⁰ <https://nipponexpressusa.com/wp-content/themes/nipponexpressusa/files/pdf/sli-inst.pdf> (13.07.2017.)

¹¹ https://www.vup.hr/_Data/Files/1306069494969.pdf (13.07.2017.)

¹² Majić, Z., Pavlin, S., Škurla Babić, R.: Tehnologija prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 26.

In this documents electronic form, use 'F1' on any field for a HELP message

U.S. SHIPPER'S LETTER OF INSTRUCTIONS

Date Shippers Reference Number

DHL Global Forwarding
Air (800) 234-2778 or Ocean (800) 255-6232
www.dhl-dgf.com

1a. U.S. PRINCIPAL PARTY IN INTEREST (USPPI) (Complete name, address & zip code)

Shipper MUST Check Service Requested:

Check one: Air Ocean Ground

Check one: Consolidated Direct

When no box is checked, shipment will move Air, Consolidated

1b. USPPI EIN (IRS) NO. or ID NO. 1c. PARTIES TO TRANSACTION
 Related Non-Related

AFFIX OR INSERT DHL Global Forwarding

WAY BILL NO HERE

2a. ULTIMATE CONSIGNEE (Complete name, address & zip code)

2b. Consignee Tel #	9. Charge	Collect	PPD	PPD & Add	Third Party
	Inland	☐	☐	☐	☐
3b. Notify Party Tel#	Air/Ocean	☐	☐	☐	☐
	Handling	☐	☐	☐	☐
	Insurance	☐	☐	☐	☐

3a. NOTIFY PARTY (Complete name, address & zip code)

10. Shipper must check INCOTERM and insert Named Port/Place:

EXW FOB* CPT DAT
 FAS* CFR* CIP DAP
 FCA CIF* DDP Other *Ocean only Incoterms

11. Shipper's CONTACT in case of inability to deliver consignment as assigned:

Name: _____ Email: _____
Phone: _____

4. Dangerous Goods (DG certificate must be attached) No Yes
5. Perishable / Temperature Controlled No Yes
6. Maintain Temperature Between ° and ° C° or F°
7. Routed Export Transaction No Yes
8. Shipper Requests Insurance No Yes \$

(12) Marks, Nos., Kinds Of Pkgs, & SLAC	(13) Description Of Commodities	(14) D/F Or M	(15) Schedule B Number	(16) Quantity Schedule B Unit(s)	(17) Shipping Weight (Kilograms)	(18) Value (US Dollars, Omit Cents) (Selling Price / Cost If Unsold)
As Directed by the TSA, all cargo tendered for air transport is subject to inspection.						

19. US Export Control CHECK ONE: NLR Exception License Lic.# & Exp Date
20. Point (State) Of Origin Or FTZ No. 21. Country Of Ultimate Destination
22. ECCN (When required)
23. Payment Terms: Open Account Time Draft* Sight Draft*
 Letter of Credit* Bank: _____
* Shipper must provide this document to DHL Global Forwarding

24. SHIPMENT TO ARRIVE BY: OTHER Carrier ..... DHL Global Forwarding Truck
TRUCK LINE NAME _____ RECEIPT (PRO) NUMBER _____

DIMENSIONS	25. PIECES	L	W	H	26. SPECIAL INSTRUCTIONS: 27. Document distribution: Send Originals: Send Copies:

28. Duly authorized officer or employee: _____ The USPPI authorizes the forwarder named above to act as forwarding agent for export control and customs purposes.

29. I certify that all statements and all information contained herein are true and correct. I also understand that DHL Global Forwarding will file the Shipper's Export Declaration (SED) electronically with the proper authorities on our behalf. I understand that civil and criminal penalties, including forfeiture and sale, may be imposed for making false or fraudulent statements herein, failing to provide the requested information or for violation of U.S. Laws upon exportation (13 U.S.C. Sec. 305; 22 U.S.C. Sec. 401; 18 U.S.C. Sec. 1001; 50 U.S.C. App. 2410). DHL Global Forwarding will provide the exporter with a hard copy of the SED upon request and payment of a mutually agreed upon processing fee.

Signature: Title: Date:	Confidential – For use solely for official purposes authorized by the Secretary of Commerce (13 U.S.C. 301(g)). Export shipments are subject to inspection by U.S. Customs & Border Protection and/or Office of Export Enforcement.	DHL Global Forwarding: GOODS RECEIVED IN APPARENT GOOD ORDER Date: _____ Time: _____ Signed in by: _____
-------------------------------	---	---

Slika 3 Instrukcija pošiljatelja

Izvor:

[http://international.dhl.ca/content/dam/downloads/us/logistics/us_shippers_letter_of_i
nstruction.pdf](http://international.dhl.ca/content/dam/downloads/us/logistics/us_shippers_letter_of_instruction.pdf) (13.07.2017)

3.1.4. Zračni teretni list

Zračni teretni list je ugovor o prijevozu robe zrakom između pošiljatelja ili njegovog ovlaštenog agenta i prijevoznika ili njegova ovlaštenog agenta.¹³

Zrakoplovni teretni list izdaje prijevoznik ili njegov ovlašteni agent i predaje ga zajedno sa teretom zračnom prijevozniku. Pretpostavlja se da su točni podaci koji su navedeni u teretnom listu o težini, obujmu, dimenzijama i ambalaži te o broju koleta. Ako je prijevoznik u prisutnosti pošiljatelja provjerio podatke navedene u teretnom listu o obujmu, težini i stanju stvari te to naveo u teretnom listu, ili ako je u pitanju vanjsko stanje stvari i ambalaže, smatra se da su ti podaci, odnosno to stanje točni.¹⁴ Teretnim listom dokazuje se koja je roba i kakva predana na prijevoz. Podatke iz teretnog lista može osporiti i prijevoznik i pošiljatelj i primatelj tereta s time da teret dokaza pada na onoga koji osporava podatke iz teretnog lista. Teretni list sastavlja prijevoznik u tri izvorna primjerka i devet kopija, s tim da prvi primjerak originala zadržava prijevoznik, drugi primjerak prati teret, a treći primjerak prijevoznik predaje pošiljatelju nakon što ga potpiše. Na temelju jednog ugovora o prijevozu može biti izdano više zrakoplovnih teretnih listova, ali ne i obratno, tj. na osnovi više ugovora ne može biti izdan jedan teretni list. Zračni teretni list je dakle dokument koji se pojavljuje u pripremljenoj fazi i prikazan je na slici 4.¹⁵ Teretni list mora sadržavati mjesto i datum izdavanja, mjesto polaska i mjesto odredišta, ime ili naziv i adresu pošiljatelja, ime ili naziv i adresu primatelja, vrstu i količinu tereta te popis isprava koje se prilažu uz teretni list.¹⁶

Zračni teretni list je neprenosiv tj. ne može se zajedno s robom predati drugom korisniku. Njegove funkcije su:

- Dokument o zaključenom ugovoru o prijevozu
- Potvrda o prijemu tereta na prijevoz
- Potvrda o otpremi pošiljke
- Popratni dokument
- Dokument za prijevoz
- Potvrda o izvršenom osiguranju tereta
- Potvrda o plaćenim transportnim troškovima
- Carinska deklaracija
- Obračunski dokument
- Dokument za COD (Cash on Delivery) sustav predaje i otpreme robe
- Dokument za reklamacije¹⁷

---

¹³ Radačić, Ž., Suić, I., Škurla Babić, R.: Tehnologija zračnog prometa I, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2008., str. 298.

¹⁴ Vojković, G.: Nastavni materijali iz kolegija Prometno pravo, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2014.

¹⁵ Kaštela, S., Horvat, L., Prometno pravo, Školska knjiga, Zagreb, 2008., str. 244.

¹⁶ Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu, Narodne novine, broj 132/98, 63/08, 134/09 i 94/13

¹⁷ Radačić, Ž., Suić, I., Škurla Babić, R.: Tehnologija zračnog prometa I, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2008., str. 299.

Shipper's Name and Address		Shipper's Account Number		Not Negotiable		Air Waybill	
Consignee's Name and Address		Consignee's Account Number		Issued by		Copies 1, 2 and 3 of this Air Waybill are originals and have the same validity.	
Issuing Carrier's Agent Name and City		Accounting Information		It is agreed that the goods described herein are accepted in apparent good order and condition (except as noted) for carriage SUBJECT TO THE CONDITIONS OF CONTRACT ON THE REVERSE HEREOF. ALL GOODS MAY BE CARRIED BY ANY OTHER MEANS INCLUDING ROAD OR ANY OTHER CARRIER UNLESS SPECIFIC CONTRARY INSTRUCTIONS ARE GIVEN HEREON BY THE SHIPPER, AND SHIPPER AGREES THAT THE SHIPMENT MAY BE CARRIED VIA INTERMEDIATE STOPPING PLACES WHICH THE CARRIER DEEMS APPROPRIATE. THE SHIPPER'S ATTENTION IS DRAWN TO THE NOTICE CONCERNING CARRIER'S LIMITATION OF LIABILITY. Shipper may increase such limitation of liability by declaring a higher value for carriage and paying a supplemental charge if required.			
Agent's IATA Code		Account No.		Reference Number		Optional Shipping Information	
Airport of Departure (Addr. of First Carrier) and Requested Routing				Reference Number		Optional Shipping Information	
To	By First Carrier	Routing and Destination	to	by	to	by	Currency
Airport of Destination		Requested Flight/Date		Amount of Insurance		INSURANCE - If carrier offers insurance, and such insurance is requested in accordance with the conditions thereof, indicate amount to be insured in figures in box marked "Amount of Insurance".	
Handling Information							SCI
No. of Pieces RCP	Gross Weight	kg lb	Rate Class Commodity Item No.	Chargeable Weight	Rate Charge	Total	Nature and Quantity of Goods (incl. Dimensions or Volume)
Prepaid		Weight Charge		Collect		Other Charges	
		Valuation Charge					
		Tax					
		Total Other Charges Due Agent					
		Total Other Charges Due Carrier					
Total Prepaid		Total Collect					
Currency Conversion Rates		CC Charges in Dest. Currency					
For Carrier's Use only at Destination		Charges at Destination		Total Collect Charges			
				Executed on (date)		at (place)	
						Signature of Issuing Carrier or its Agent	
						Signature of Shipper or his Agent	

AWBEDITOR.COM

Original 3 (for Shipper)

Slika 4 Zračni teretni list

Izvor: Dangerous good by Air- Initial Course, Miriam logistika

3.1.5. Robni manifest

Osnovni dokument za utovar tereta u zrakoplov i za njegovo prosljeđivanje do transfernog aerodroma ili odredišta je robni manifest- detaljan popis pošiljaka koje se šalju određenom linijom. Po namjeni, robni manifest je i privremena utovarna lista pošiljaka, deklaracija za carinu i prateći dokument cjelokupnog tereta na zrakoplovu. Ispunjava se na osnovi zračnog teretnog lista, na engleskom je jeziku, osim za domaće linije. Robni manifest prikazan je na slici 5 a pojavljuje se u pripremnoj fazi.

Robni manifest se izdaje u deset ili više kopija za domaće linije, i u dvanaest ili više kopija za međunarodne linije. Distribucija manifesta izvršit će se do izvjesnog vremena prije polijetanja kako bi se svim službama omogućilo da obave sve potrebne predradnje pravodobno.¹⁸

Robni manifest mora sadržavati podatke o zrakoplovu, aerodromu i državi u kojoj je zrakoplov registriran, mjestu utovara i istovara robe, broj prijevozne isprave i podatke o teretu koji prevozi. Pregled se sastoji od usporedbe podataka iz manifesta sa stvarnim stanjem robe po količini i koleta. Ovaj dokument donosi Cargo služba. Na njemu se očitava vrsta tereta, količina, bruto težina, poseban teret (ako ga ima) i pošta.¹⁹

---

¹⁸ Ibid, str. 299.-300.

¹⁹ https://bib.irb.hr/datoteka/685703.SVEUILITE_U_ZAGREBU_-_final.pdf (13.07.2017.)

CROATIA AIRLINES

CARGO MANIFEST
(Robni manifest)

ICAO Annex 9, Appendix 2

Operator: **Croatia Airlines**
CROATIA AIRLINES

Flight No: **OU 674** Date: **12.11.2008**

Aircraft: _____
Origin: **ZAGREB, HR** Destination: **ZADAR, HR**

Point of loading: _____ Point of unloading: _____

Broj letovnog lista Air Waybill number	Br. kolica No. of packages	Vrsta robe Nature of goods	Samo za uporabu prijavitelju For use by operator only			Samo za službenu upotrebu For official use only
			Prostorna vrsta Special Cargo	Bruto težina Gross weight	Odredište Destination	
		CARGO:NIL, MAIL:NIL				

apavlc / DEP_CARGO

Stranica 1 od 1

Prepared by _____

Page 12.11.2008 10:55

CH - C - 008

Slika 5 Robni manifest

Izvor: https://bib.irb.hr/datoteka/685703.SVEUILITE_U_ZAGREBU_-_final.pdf
(13.07.2017.)

3.2. Dokumentacija za posebne vrste tereta

Osim temeljnih dokumenata za prihvat i otpremu tereta, posebne vrste tereta zahtijevaju dodatnu dokumentaciju prilikom prijehata na prijevoz. U narednom tekstu obradit će se dodatna dokumentacija koja je potrebna za prijevoz opasnih tvari te živih životinja.

3.2.1. Dokumentacija za prijevoz opasnih tvari

Dodatna dokumentacija koja je potrebna za prihvata i otpremu opasnih tvari je:

- Deklaracija o prijevozu opasnih tvari
- Kontrolna lista u prihvat i otpremi opasnih tvari
- NOTOC²⁰ u prijevozu opasnih tvari

3.2.1.1. Deklaracija o prijevozu opasnih tvari

Za prijevoz opasnih tvari, pošiljatelj je dužan ispuniti dokument Deklaraciju o prijevozu opasnih tvari kao dokaz da je zapakirao, označio i deklarirao opasni teret u skladu sa IATA Dangerous Goods Regulations (DGR). Deklaracija o prijevozu opasnih tvari se izdaje u dva primjerka, pojavljuje se u pripremnj fazi te je prikazana na slici 6.²¹

Deklaracija o prijevozu opasnih tvari sadrži sljedeće informacije:

1. UN²² ili ID broj
2. Pravilan prijevozni naziv
3. Klasifikaciju prijevozne robe
4. Grupu pakiranja²³

---

²⁰ NOTOC- Notification to Captain (Obavijest kapetanu)

²¹ <http://www.iata.org/whatwedo/cargo/dgr/Pages/shippers-declaration.aspx> (13.07.2017.)

²² UN broj- četveroznamenasti broj dodijeljen od strane Odbora stručnjaka za prijevoz opasne robe Ujedinjenih naroda u svrhu identifikacije tvari ili predmeta ili određene grupe tvari ili predmeta

²³ Dangerous good by Air- Initial Course, Miriam logistika, 2016., str.84

SHIPPER'S DECLARATION FOR DANGEROUS GOODS

Shipper		Air Waybill No.			
		Page of Pages			
		Shipper's Reference Number <i>(optional)</i>			
Consignee		<i>For optional use for Company logo name and address</i>			
<i>Two completed and signed copies of this Declaration must be handed to the operator.</i>		WARNING			
TRANSPORT DETAILS		Failure to comply in all respects with the applicable Dangerous Goods Regulations may be in breach of the applicable law, subject to legal penalties.			
This shipment is within the limitations prescribed for: <i>(delete non-applicable)</i>		Airport of Departure:			
<table border="1"> <tr> <td>PASSENGER AND CARGO AIRCRAFT</td> <td>CARGO AIRCRAFT ONLY</td> </tr> </table>		PASSENGER AND CARGO AIRCRAFT	CARGO AIRCRAFT ONLY		
PASSENGER AND CARGO AIRCRAFT	CARGO AIRCRAFT ONLY				
Airport of Destination:		Shipment type: <i>(delete non-applicable)</i> ☐ NON-RADIOACTIVE ☐ RADIOACTIVE			
NATURE AND QUANTITY OF DANGEROUS GOODS					
<i>UN Number or Identification Number, proper shipping name, Class or Division (subsidiary risk), packing group (if required), and all other required information.</i>					

Additional Handling Information					
I hereby declare that the contents of this consignment are fully and accurately described above by the proper shipping name, and are classified, packaged, marked and labelled/placarded, and are in all respects in proper condition for transport according to applicable international and national governmental regulations. I declare that all of the applicable air transport requirements have been met.		Name/Title of Signatory			
		Place and Date			
		Signature <i>(see warning above)</i>			

Slika 6 Deklaracija o prijevozu opasnih roba

Izvor: <http://www.iata.org/whatwedo/cargo/dgr/Documents/Shippers-Declaration-Open-Format-Non-Fillable.pdf> (13.07.2017.)

3.2.1.2. Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih tvari

Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih tvari sadrži nekoliko poglavlja. Svako poglavlje sadrži nekoliko pitanja koja su važna u prihvatu i otpremi opasnih tvari na koja su moguća tri odgovora: Yes, No, N/A (Not Applicable). N/A se koristi u slučajevima kada se pitanje ne odnosi na konkretnu robu. Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih roba prikazana je na slikama 7 i 8.

Poglavljja kontrolne liste:

1. Poglavlje 1 (kontrolira se ispravnost podataka unesenih na Deklaraciji o prijevozu opasnih roba)
  - Identifikacija opasne robe
  - Broj i vrsta pakiranja i količina opasne robe
  - Instrukcija za pakiranje
  - Autorizacija
  - Dodatne informacije vezane za prihvata i otpremu
2. Poglavlje 2 (provjera teretnog lista koji prati pošiljku)
3. Poglavlje 3 (provjera pakiranja i overpacka)
  - Obilježavanje
  - Označavanje
  - Overpacks
4. Poglavlje 4 (provjera općih informacija vezanih uz prihvata i otpremu opasne robe)

Ovo poglavlje sadrži informacije vezane uz primjenu regulative u prihvatu i otpremi opasnih roba i planiranju odgovarajućih zrakoplova na ruti. U slučaju da je na bilo koje pitanje odgovor No, pošiljka ne smije biti prihvaćena na prijevoz.²⁴

---

²⁴ Majić, Z., Pavlin, S., Škurla Babić, R.: Tehnologija prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 176.- 178.

**2016
DANGEROUS GOODS CHECKLIST FOR A NON-RADIOACTIVE SHIPMENT**

The recommended checklist appearing on the following pages is intended to verify shipments at origin.

Never accept or refuse a shipment before all items have been checked.

Is the following information correct for each entry?

SHIPPER'S DECLARATION FOR DANGEROUS GOODS (DGD)

	YES	NO*	N/A
1. Two copies in English and in the IATA format including the air certification statement [8.1.1, 8.1.2, 8.1.6.12].....	☐	☐	
2. Full name and address of Shipper and Consignee [8.1.6.1, 8.1.6.2]	☐	☐	
3. If the Air Waybill number is not shown, enter it. [8.1.6.3]	☐	☐	
4. The number of pages shown [8.1.6.4]	☐	☐	
5. The non-applicable Aircraft Type deleted or not shown [8.1.6.5]	☐	☐	
6. If full name of Airport or City of Departure or Destination is not shown, enter it. [8.1.6.6 and 8.1.6.7] Information is optional.....	☐	☐	☐
7. The word "Radioactive" deleted or not shown [8.1.6.8]	☐	☐	
Identification			
8. UN or ID number(s), preceded by prefix [8.1.6.9.1, Step 1]	☐	☐	
9. Proper Shipping Name and the technical name in brackets for asterisked entries [8.1.6.9.1, Step 2]	☐	☐	
10. Class or Division and for Class 1, the Compatibility Group, [8.1.6.9.1, Step 3]	☐	☐	
11. Subsidiary Risk, in parentheses, immediately following Class or Division [8.1.6.9.1, Step 4].....	☐	☐	☐
12. Packing Group [8.1.6.9.1, Step 5].....	☐	☐	☐
Quantity and Type of Packing			
13. Number and Type of Packages [8.1.6.9.2, Step 6].....	☐	☐	
14. Quantity and unit of measure (net, or gross followed by "G", as applicable) within per package limit [8.1.6.9.2, Step 6]	☐	☐	
15. When different dangerous goods are packed in one outer packaging, the following rules are complied with:			
- Compatible according to Table 9.3.A.	☐	☐	☐
- UN packages containing Division 6.2 [5.0.2.11(c)]	☐	☐	☐
- "All packed in one (type of packaging)" [8.1.6.9.2, Step 6(f)]	☐	☐	☐
- Calculation of "Q" value must not exceed 1 [5.0.2.11 (g) & (h); 2.7.5.6; 8.1.6.9.2, Step 6(g)]	☐	☐	☐
16. Overpack			
- Compatible according to Table 9.3.A. [5.0.1.5.1]	☐	☐	☐
- Wording "Overpack Used" [8.1.6.9.2, Step 7].....	☒	☒	☒
- If more than one overpack is used, identification marks shown and total quantity of dangerous goods [8.1.6.9.2, Step 7].....	☐	☐	☐
Packing Instructions			
17. Packing Instruction Number [8.1.6.9.3, Step 8]	☐	☐	
18. For lithium batteries in compliance with Section IB, "IB" follows the packing instruction [8.1.6.9.3, Step 8]	☐	☐	☐
Authorizations			
19. Check all verifiable special provisions. The Special Provision Number if A1, A2, A4, A5, A51, A81, A88, A99, A130, A190, A191 [8.1.6.9.4, Step 9].....	☐	☐	☐
20. Indication that governmental authorization is attached, including a copy in English and additional approvals for other items under [8.1.6.9.4, Step 9]	☐	☐	☐
Additional Handling Information			
21. The mandatory statement shown for self-reactive and related substances of Division 4.1 and organic peroxides of Division 5.2, or samples thereof, PBE, viscous flammable liquids and fireworks [8.1.6.11.1, 8.1.6.11.2, 8.1.6.11.3 and 8.1.6.11.5].....	☐	☐	☐
22. Name and Telephone Number of a responsible person for Division 6.2 Infectious Substance shipment [8.1.6.11.4]	☐	☐	☐
23. Name and Title (or Department) of Signatory, Place and Date indicated and Signature of Shipper [8.1.6.13, 8.1.6.14 and 8.1.6.15]	☐	☐	
24. Amendment or alteration signed by Shipper [8.1.2.6]	☐	☐	☐

57th EDITION, 1 JANUARY 2016

Slika 7 Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih tvari 1/2

Izvor: Dangerous good by Air- Initial Course, Miriam logistika

	YES	NO*	N/A
AIR WAYBILL—HANDLING INFORMATION			
25. The statement: "Dangerous goods as per attached Shipper's Declaration" or "Dangerous Goods as per attached DGD" [8.2.1(a)]	☐	☐	
26. "Cargo Aircraft Only" or "CAO", if applicable [8.2.1(b)]	☐	☐	☐
27. Where non-dangerous goods are included, the number of pieces of dangerous goods shown [8.2.2]	☐	☐	☐
PACKAGE(S) AND OVERPACKS			
28. Packaging conforms with packing instruction and is free from damage or leakage [The relevant PI and 9.1.3]	☐	☐	
29. Same number and type of packagings and overpacks delivered as shown on DGD [9.1.3]	☐	☐	
Markings			
30. UN Specification Packaging, marked according to 6.0.4 and 6.0.5:			
– Symbol and Specification Code	☐	☐	☐
– X, Y or Z meets or exceeds Packing Group/Packing Instruction requirements	☐	☐	☐
– Gross Weight within limits (Solids, Inner Packagings or IBCs [SP A179])	☐	☐	☐
– Infectious substance package marking [6.5.3.1]	☐	☐	☐
31. UN or ID number(s), preceded by prefix [7.1.4.1(a)]	☐	☐	
32. The Proper Shipping Name(s) including technical name where required [7.1.4.1(a)]	☐	☐	
33. The full name(s) and Address(es) of Shipper and Consignee [7.1.4.1(b)]	☐	☐	
34. For consignments of more than one package of all classes (except ID 8000 and Class 7) the net quantity, or gross weight followed by "G", as applicable, unless contents are identical, marked on the packages [7.1.4.1(c)]	☐	☐	☐
35. Carbon Dioxide, Solid (Dry Ice), the net quantity marked on the packages [7.1.4.1(d)]	☐	☐	☐
36. The Name and Telephone Number of a responsible person for Division 6.2 Infectious Substances shipment [7.1.4.1(e)]	☐	☐	☐
37. The Special Marking requirements shown for Packing Instruction 202 [7.1.4.1(f)]	☐	☐	☐
38. Limited Quantities mark [7.1.4.2]	☐	☐	☐
39. The Environmentally Hazardous Substance Mark [7.1.5.3]	☐	☐	☐
Labelling			
40. The label(s) identifying the Primary risk as per 4.2, Column D [7.2.3.2; 7.2.3.3(b)]	☐	☐	☐
41. The label(s) identifying the Subsidiary risk, as per 4.2, Column D [7.2.3.2; 7.2.6.2.3]	☐	☐	☐
42. Cargo Aircraft Only label [7.2.4.2; 7.2.6.3]	☐	☐	☐
43. "Orientation" labels on two opposite sides, if applicable [7.2.4.4]	☐	☐	☐
44. "Cryogenic Liquid" labels, if applicable [7.2.4.3]	☐	☐	☐
45. "Keep Away From Heat" label, if applicable [7.2.4.5]	☐	☐	☐
46. "Lithium battery" label, if applicable [7.2.4.7]	☐	☐	☐
47. All required labels are displayed correctly [7.2.6] and all irrelevant marks and labels removed or obliterated [7.1.1; 7.2.1]	☐	☐	
For Overpacks			
48. Packaging Use markings and hazard and handling labels, as required must be clearly visible or reproduced on the outside of the overpack [7.1.7.1, 7.2.7]	☐	☐	☐
49. The word "Overpack" marked if markings and labels are not visible [7.1.7.1]	☐	☐	☐
50. If more than one overpack is used, identification marks shown and total quantity of dangerous goods [7.1.7.2]	☐	☐	☐
GENERAL			
51. State and Operator variations complied with [2.8]	☐	☐	☐
52. Cargo Aircraft Only shipments, a cargo aircraft operates on all sectors	☐	☐	☐
53. For IB lithium batteries, one "lithium battery document" with the required information accompanying the consignment [8.1.6.11.7]	☐	☐	☐
Comments: _____			
Checked by: _____			
Place: _____		Signature: _____	
Date: _____		Time: _____	

* IF ANY BOX IS CHECKED "NO", DO NOT ACCEPT THE SHIPMENT AND GIVE A DUPLICATE COPY OF THIS COMPLETED FORM TO THE SHIPPER.

57th EDITION, 1 JANUARY 2016

Slika 8 Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih roba 2/2

Izvor: Dangerous good by Air- Initial Course, Miriam logistika

3.2.1.3. NOTOC u prijevozu opasnih tvari

NOTOC (Notification to Captain) je dokument koji se šalje kapetanu zrakoplova kako bi ga se obavijestilo o posebnoj vrsti tereta koji je ukrcao u zrakoplov i o njegovoj težini. Također, u NOTOC-u se nalaze informacije o tome gdje je pozicioniran teret unutar teretnog prostora što je od velike važnosti u slučaju nepredviđenih situacija ili neželjenih događaja. Ispunjava ga prijevoznik u tri primjerka i uobičajeno je da se dostavi 45 minuta prije polijetanja zrakoplova. Jedan primjerak uzima kapetan zrakoplova, drugi uzima odgovorna osoba za ukrcaj zrakoplova, a treći primjerak ostaje u arhivi službe koja izdaje NOTOC. NOTOC je prikazan na slici 9.

Izdaje ga sam prijevoznik, aerodromska robna služba ili služba uravnoteženja zrakoplova.²⁵²⁶

SPECIAL LOAD - NOTIFICATION TO CAPTAIN													
Station of Loading BLL		Flight Number SK927		Date 8. January 2013		Aircraft Registration OY2345		Prepared by kgj					
DANGEROUS GOODS													
Station of Unloading	Air Waybill Number	Proper Shipping Name	Class or Division For Class 1 comp. grp.	UN or ID Number	Sub Risk	Number of Packages	Net quantity or Transp Ind per package	Radio-active Mat. Categ.	PG	IMP Code	ERG	Loaded	
												U L D ID	POS
JFK	123-45678900	FLAMMABLE LIQUID, N.O.S. (Tech)	3	UN 1993		2	55 kg		II	RFL	3H	ULD1	21A
AMS	123-456789 LUX-123456	PAINT	3	UN 1263		20	10 L		III	RFL	3L	ULD1	21A
JFK	123-45678900	METHANOL	3	UN 1230	(6.1)	2	22 kg		II	RFL	3L	ULD1	21A
JFK	123-45678900	METHANOL	3	UN 1230	(6.1)	10	1 L		II	RFL	3L	ULD1	21A
There is no evidence that any damaged or leaking packages containing dangerous goods have been loaded on the aircraft. (see mass and balance documentation)													
OTHER SPECIAL LOAD													
Station of Unloading	Air Waybill Number	Contents and Description	Number of Packages	Quantity	Supplementary Information	Code	Loaded						
							U L D ID	POS					
Other information													
Captain's signature:				LOADING CERTIFICATION I certify that these articles have been loaded in accordance with all regulations and that there is no evidence of leaking or damaged packages. (to be signed by Loadcontroller) Loading supervisor's signature:				ACCEPTANCE CERTIFICATION I hereby certify that the above shipments have been checked and are in conformity with the current Regulations. (to be signed by Handling Agent) Building supervisor's signature:					

Slika 9 NOTOC u prijevozu opasnih tvari

Izvor: <https://www.airport-suppliers.com/wp-content/uploads/2013/03/DGM-Software-2.png> (13.07.2017.)

²⁵ <http://www.youraviationjob.com/blog/post/understanding-dangerous-goods-noti%EF%AC%81cation-captain-notoc> (13.07.2017.)

²⁶ Majić, Z., Pavlin, S., Škurla Babić, R.: Tehnologija prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 179.

3.2.2. Dokumentacija za prijevoz živih životinja

Osim temeljnih dokumenata za prihvat i otpremu tereta koji su opisani u poglavlju 3.1. dodatna dokumentacija koja je potrebna za prijevoz živih životinja je sljedeća:

- Potvrda pošiljatelja o živim životinjama
- Veterinarsko uvjerenje
- Kontrolna lista za prihvat i otpremu živih životinja
- NOTOC u prijevozu živih životinja
- CITIES potvrda

3.2.2.1. Potvrda pošiljatelja o živim životinjama

Potvrda pošiljatelja o živim životinjama (*Shipper's Certification for Live Animals*) je dokument kojim pošiljatelj daje instrukcije prijevozniku vezano uz izradu teretnog lista. Popunjava se za svaku pošiljku živih životinja i na engleskom jeziku te se izdaje u dva primjerka. Jedan primjerak uzima prijevoznik a drugi primjerak se šalje kao popratni dokument uz pošiljku. Na svakoj potvrdi mora biti upisan opći i znanstveni naziv svake životinjske vrste. Potvrdu izdaje pošiljatelj a dokument se pojavljuje u pripremnj fazi. Potvrda pošiljatelja o živim životinjama prikazana je na slici 10.²⁷

3.2.2.2. Veterinarsko uvjerenje

Za svaku pošiljku živih životinja, prilikom predavanja na prijevoz, pošiljatelj osigurava veterinarsko uvjerenje o zdravstvenom stanju životinje. Potvrda o cijepljenju i karanteni osigurava se samo kada to zahtijeva država polaska, tranzita/transfera ili prijevoznik koji sudjeluje u prijevozu.²⁸

---

²⁷ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/fpz%3A822/datastream/PDF/view> (13.07.2017.)

²⁸ Radačić, Ž., Suić, I., Škurla Babić, R.: Tehnologija zračnog prometa I, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2008., str. 296.

SHIPPER'S CERTIFICATION FOR LIVE ANIMALS

(to be completed in duplicate)

This is to certify that (check appropriate box):

- In addition to having completed all advance arrangements, this consignment is properly described and packed, and is in proper condition for carriage by air according to the current edition of the IATA Live Animals Regulations and *all applicable carrier and governmental regulations*. The animal(s) of this consignment is (are) in good health and condition.
- Animals taken from the wild for shipment have been appropriately acclimatised.
- This consignment includes species as described in the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES). Applicable permits/certificates are attached to the air waybill.
- This consignment includes species as described in other applicable national legislation.
- In the case of reptiles and amphibians, the animals contained in this shipment are healthy and they have been examined prior to shipment and are free of any apparent injury and readily recognizable diseases. They are also free of external parasitic infestation, including mites, ticks and leeches, that can readily be seen under normal lighting conditions.

The shipper accepts that carriers will not be liable for any loss, damage or expense arising from death due to natural causes, or death or injury of any animal caused by the conduct or acts of the live animal itself or of other animals, such as biting, kicking, goring or smothering, nor for that caused or contributed to by the conditions, nature or propensities of the animals. In no event will carrier be liable for death or injury to an animal attendant caused or contributed to by the condition, conduct or acts of animals.

Number of Package(s)	Specific Container Requirement Number (see IATA Live Animals Regulations)	Species (description and names — scientific and common) and Quantity of Animals
Name and address of shipper		Shippers failure to comply in all respects with the applicable IATA Live Animals Regulations and any other international and/or national government regulations, may be in breach of applicable law and subject to legal penalties. Refer to Chapter 1, Section 1.2.
Signature of shipper _____		
Date Year/Month/Day (See reverse side for special conditions)		
Air Waybill No.	Airport of Departure	Airport of Destination

Slika 10 Potvrda pošiljatelja o živim životinjama

Izvor: https://www.aacargo.com/downloads/IATA_Shippers_Certification.pdf
(13.07.2017.)

3.2.2.3. Kontrolna lista za prihvat i otpremu živih životinja

Primitak živih životinja na prijevoz u zračnoj luci polaska obavezno se obavlja temeljem Kontrolne liste za prihvat i otpremu živih životinja (*Live Animals Acceptance Check Sheet*) čiji original se prilaže uz zračni teretni list, a nijedan odgovor ne smije

biti negativan. Kontrolnu listu popunjava prijevoznik u pripreмноj fazi a prikazana je na slici 11 i 12.

Kontrolna lista za prihvаt i otpremu živih životinja podijeljena je u 6 poglavlja.

1. Poglavlje 1 (odnosi se općenito na primitak životinje na prijevoz, npr. da li je napravljena rezervacija za cijelo putovanje žive životinje, da li pošiljka odgovara regulatornim pitanjima u mjestu tranzita)
2. Poglavlje 2 (odnosi se na teretni list koji prati pošiljku)
3. Poglavlje 3 (odnosi se na provjeru Potvrde pošiljatelja o živim životinjama, tj. da li je ispunjena pravilno te je li potpisana od strane pošiljatelja)
4. Poglavlje 4 (odnosi se na pitanja vezana za kontejnere u kojima se žive životinje prevoze, npr. da li je kontejner čist, da li veličina kontejnera odgovara veličini životinje koja se prevozi)
5. Poglavlje 5 (odnosi se na označavanje i obilježavanje, npr. da li je naljepnica *This side up* pravilno zalijepljena za kontejner)
6. Poglavlje 6 (odnosi se na hranjenje i pojenje životinja)²⁹

---

²⁹ Majić, Z., Pavlin, S., Škurla Babić, R.: Tehnologija prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 192.

IATA LIVE ANIMALS ACCEPTANCE CHECK LIST

Air Waybill No.: _____ Origin: _____ Destination: _____

- Note 1:** Prepare form in duplicate.
Note 2: If goods are rejected, hand the original of this form to the Duty Officer and show the shipper's and agent's name below.
Note 3: Never reject a shipment until all items have been checked.
Note 4: If goods are accepted, attach the original of this form to the air waybill. The duplicate must be placed on the appropriate file.
Note 5: Answer "not applicable" only where an "N/A" box is provided.
Note 6: If any question is answered "NO", do not accept the shipment and give the duplicate copy of this form back to the shipper or agent together with the consignment.

General Acceptance

	YES	NO*	N/A		YES	NO*	N/A
1. Have advance arrangements/bookings been made with all the carrier(s) participating in the carriage of the live animals?	☐	☐		14. Is it signed by the shipper or his authorised agent? (Check that this is not an IATA cargo agent, consolidator, forwarder or indirect carrier.):	☐	☐	
2. When laboratory animals, such as monkeys, which may carry diseases communicable to humans are being shipped, has the carrier(s) been advised in order to make the necessary arrangements?	☐	☐	☐	Container			
3. Have advance arrangements been made at the airport of destination, i.e. for quarantine and delivery?	☐	☐		15. Does it comply with the specific container requirement(s) as detailed in the IATA Live Animals Regulations?			
4. In the event of attendants accompanying the animal(s), have advance arrangements been made with all the carriers concerned?	☐	☐	☐	(a) Is the size suitable for the particular type of animal?	☐	☐	
5. Does the shipment comply with current regulations in force at transit stations?	☐	☐		(b) Does it provide for sufficient ventilation?	☐	☐	
6. Where applicable, have carrier/governmental exceptions been complied with?	☐	☐	☐	(c) Is the construction adequate?	☐	☐	
Air Waybill				(d) Does it contain adequate hand-holds/lifting devices to facilitate handling and to prevent the handler from coming into close proximity of the animal(s).	☐	☐	
7. Are the live animals the only entries on the air waybill?	☐	☐		(e) Is it leak and escape proof?	☐	☐	
8. Are all the flight numbers for which bookings are held for the entire routing indicated?	☐	☐		(f) Is the container clean?	☐	☐	
9. Is the 24 hour emergency telephone number shown in the "Handling Information" box?	☐	☐		(g) Does it contain sufficient absorbent material? (Check that this is not straw, as some countries prohibit the importation of straw.)	☐	☐	
10. Is the quantity of animals in the consignment, as well as their common names, which must as far as possible correspond with that listed in the IATA Live Animals Regulations, shown in the "Nature and quantity of goods" box?	☐	☐	☐	(h) Does the container have suitable feeding/watering facilities?	☐	☐	☐
11. Are all relevant permits, including CITES where necessary, licences and certificates required for export, transshipment and import, securely attached to the air waybill and copies of those required affixed to the container?	☐	☐	☐	Labelling and Marking			
Shipper's Certificate				16. Is the consignee's name, street and city address as per air waybill, and a 24 hour contact phone number shown on each container?	☐	☐	
12. Is it completed in full and in duplicate?	☐	☐		17. Is the correct number of "Live Animals" and "This Way Up" labels attached to each container?	☐	☐	
13. Does the description and quantity of animals agree with the information on the air waybill?	☐	☐		18. Has each "Live Animals" label been completed, i.e. reflecting the correct contents?	☐	☐	
				19. For live animals which can inflict a poisonous bite or sting, is the container marked in bold letters "POISONOUS"?	☐	☐	☐
				20. For Specific Pathogen Free (SPF) animals for laboratory use, are "Laboratory Animals" and "This Way Up" labels attached to each container?	☐	☐	☐

Slika 11 Kontrolna lista za prihvata i otpremu živih životinja 1/2

Izvor: <https://www.iata.org/whatwedo/cargo/live-animals/Documents/animalschecklist-en.pdf> (13.07.2017.)

IATA LIVE ANIMALS ACCEPTANCE CHECK LIST

	YES	NO*	N/A		YES	NO*	N/A
21. When the animal has been tranquillised have details been affixed to the container, i.e. time given, type of sedation, dosage and estimated duration?	☐	☐	☐	24. Food or bedding (if provided) for the animal(s) is in accordance with the regulations of the country(ies) of transit or importation?	☐	☐	☐

Feeding and Watering

22. If it is required that the animal(s) must be fed/watered en route, have arrangements been made by the shipper/carrier with the other carriers/personnel downline?
23. Are the feeding instruction affixed to the container and are supplies (if required) attached to the outer top side of the container?

Comments:

CHECKED BY:
NAME (BLOCK LETTERS)

Place:

SIGNATURE:

Date:

AT (STATION):

Time:

SHIPPER/AGENT:

---

*IF ANY QUESTION IS ANSWERED WITH A "NO", DO NOT ACCEPT THE SHIPMENT AND GIVE THE DUPLICATE COPY OF THIS FORM BACK TO THE SHIPPER OR AGENT TOGETHER WITH THE CONSIGNMENT.

Slika 12 Kontrolna lista za prihvata i otpremu živih životinja 2/2

Izvor: <https://www.iata.org/whatwedo/cargo/live-animals/Documents/animalschecklist-en.pdf> (13.07.2017.)

3.2.2.4. NOTOC u prijevozu živih životinja

NOTOC u prijevozu živih životinja isti je dokument kao i na slici 9. Jedina razlika je u tome što se ispunjava dio Other special load a ne Dangerous Goods kako je slučaj kada se prevozi opasan teret. Način ispunjavanja NOTOC-a kada se prevoze žive životinje prikazan je na slici 13. Kao i kod prijevoza opasnih tvari, NOTOC ispunjava prijevoznik u tri primjerka i uobičajeno je da se dostavi 45 minuta prije polijetanja zrakoplova. Jedan primjerak uzima kapetan zrakoplova, drugi uzima odgovorna osoba za ukrcaj zrakoplova, a treći primjerak ostaje u arhivi službe koja izdaje NOTOC.³⁰

---

³⁰ Ibid, str. 192.

SPECIAL LOAD-NOTIFICATION TO CAPTAIN													
KOREAN AIR		Station of Loading	Flight Number	Date	Aircraft Registration	Prepared by							
		ICN	KE 213	27 DEC 10	HL 7466	S. M. Yoo							
DANGEROUS GOODS													
Station of Unloading	Air Waybill Number	Proper Shipping Name	Class or Division For Class I Compt. grps (Sub Risk)	UN or ID Number	Number of Packages	Net quantity or Transp Index per Package	Radio-active Material Category	UN Packing Group	IMP Code	CAO (*)	Loaded		ICAO EMERGENCY RESPONSE DRILL CODE
											ULD ID	POSITION	
LAX	170-1234 5670	Methanol	3 (6.1)	UN 1230	2	10 L	II	RFL	X	PMC 89000 KE	MR	3P	
	170-2345 6780	Radioactive Material Type B (II) Package	7	UN 2916	2	T1=3.0	II	RRY		PMC 85909 KE	SR	7L	
	120-3456 7890	Dry Ice	9	UN 1845	2	15 KG		ICE		PMC 50760 KE	LL	9L	
SFO	170-4567 8900	Dry Ice	9	UN 1845	4	20 KG		ICE		PMC 52363 KE	32 P	9L	
There is no evidence that any damaged or leaking packages containing dangerous goods have been loaded on the aircraft.													
OTHER SPECIAL LOAD													
Station of unloading	Air Waybill Number	Contents and Description	Number of Packages	Quantity	Supplementary Information	Special Code	Loaded						
							ULD ID	POSITION					
LAX	170-5678 9111	Dog	1	20 KG	18°C ~ 23°C	AVI	-	Bulk					
TTL QTY of DRY ICE in Each Hold : Main Deck (30 KG), FWD CMPT (0 KG), AFT CMPT (80 KG), BULK (0 KG)													
CGO Operation Manager's Signature		Y. S. M.		Other Information									
Station		ICN / ANC		ANC / LAX		LAX / SFO							
Captain's Signature		<i>S. M. Yoo</i>											

Slika 13 NOTOC u prijevozu živih životinja

Izvor: https://cargo.koreanair.com/img/eng/iimages/service/danger/service_m4-4pic03L.gif (13.07.2017.)

3.2.2.5. CITIES potvrda

CITIES potvrda je potvrda za uvoz/izvoz/tranzit za sve žive životinje koje su zaštićene i ugrožene, a prevoze se zračnim prijevoznim sredstvima. CITIES potvrda se može koristiti kao:

- Dozvola za uvoz
- Dozvola za izvoz
- Potvrda o ponovnom uvozu
- Potvrda o podrijetlu
- Potvrda o uvozu iz mora
- Potvrda o uzgoju u zatočeništvu
- Potvrda o umjetnom razmnožavanju
- Potvrda o životinjama za izložbe
- Doznaka o razmjeni životinja između znanstvenih ustanova

Kod svakog uvoza ili izvoza živih ili mrtvih životinjskih uzoraka i njihovih lako prepoznatljivih dijelova ovisno o dogovorenom stupnju sigurnosti, potrebno je popratiti takvu pošiljku s jednom ili više CITIES potvrda. Važno je da su potvrde izdale vlasti zemalja uvoznica ili izvoznica i one se prihvaćaju kao važeći popratni dokument.

Pošiljatelj je odgovoran za prikupljanje CITES potvrde a pojavljuje se u pripremnoj fazi. Izvorni primjerak mora biti pričvršćen za zračni teretni list, a sve kopije uz vanjsku stranu kontejnera.³¹

3.3. Dokumenti o neuručenju, neredovitosti, oštećenju ili nestanku robe

Pri otpremi tereta dolazi i do neregularnosti koje mogu nastati pod utjecajem različitih faktora. Da bi se ispunio uvjet Ugovora o prijevozu, prijevoznik je dužan sve nastale neregularnosti otkloniti prije isporuke primatelju.

Neregularnosti koje se mogu susresti u prijevozu robe mogu biti sljedeće:

- Izgubljena pošiljka (*Lost Cargo Shipment*)
- Izgubljeni dokumenti (*Lost Missing Documents*)
- Pronađena pošiljka (*Found Cargo*)
- Pronađeni dokumenti (*Found Documents*)
- Kašnjenje pošiljke (*Delays*)
- Prijevremeni istovar (*Off Loading*)
- Pošiljka zaboravljena pri ukrcaju (*Short Shipping*)
- Djelomično otpremljena pošiljka (*Part Shipment*)
- Oštećena pošiljka (*Damages*)
- Zamjena pošiljke (*Mixed-up Shipments*)
- Neisporuka na odredištu zbog prethodno prekinutog leta zrakoplova određene linije (*Interrupted Flight*)³²

Ukoliko se ustanovi da pošiljka, tj. teret nije dospio na odredište, da je djelomično pristigao, da je pristigao bez dokumenata ili su dokumenti prispjeli bez robe, izdaje se *međulinijska potražnica*.

Ako je roba nestala ili je oštećena u toku prijevoza, prijevoznik ili njegov ovlašteni agent sastavljaju *Izveštaj o nepravilnosti u prijevozu robe* ili *Izveštaj o oštećenju ili nestanku robe*.

Ako primatelj ne podigne robu u određenom roku ili je odbije primiti, ali i u svim drugim slučajevima koji sprječavaju redovito kretanje robe ili isporuku pošiljke, ispostavlja se *Izveštaj o neuručenju ili neredovitosti*.³³

³¹ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/fpz%3A822/datastream/PDF/view> (13.07.2017.)

³² http://repositorij.fsb.hr/395/1/13_11_2008_Dean_Smolar_Diplomski_rad.pdf (13.07.2017.)

³³ <http://www.100megsfree.com/memo/r2005/nvidovic=zracni%20transport.doc> (13.07.2017.)

4. ANALIZA DOKUMENTARNIH TOKOVA

Pošiljku namijenjenu za prijevoz pošiljatelj predaje službi robnog prometa zračne luke u za to određenom skladištu. Dobivenu potvrdu uskladištenja pošiljatelj zatim predaje špediteru radi obavljanja daljnjeg postupka u svezi s otpremom robe: vaganje, kontrola pošiljke, ispostavljanje teretnog lista, lijepljenje identifikacijskih naljepnica...

Nakon obavljanja carinskih formalnosti špediter predaje ispunjeni teretni list ovjeren carinskim žigom agentu prijevoznika. Ovjerom teretnog lista agent potvrđuje preuzimanje robe na prijevoz i vraća špediteru primjerak teretnog lista za pošiljatelja.³⁴

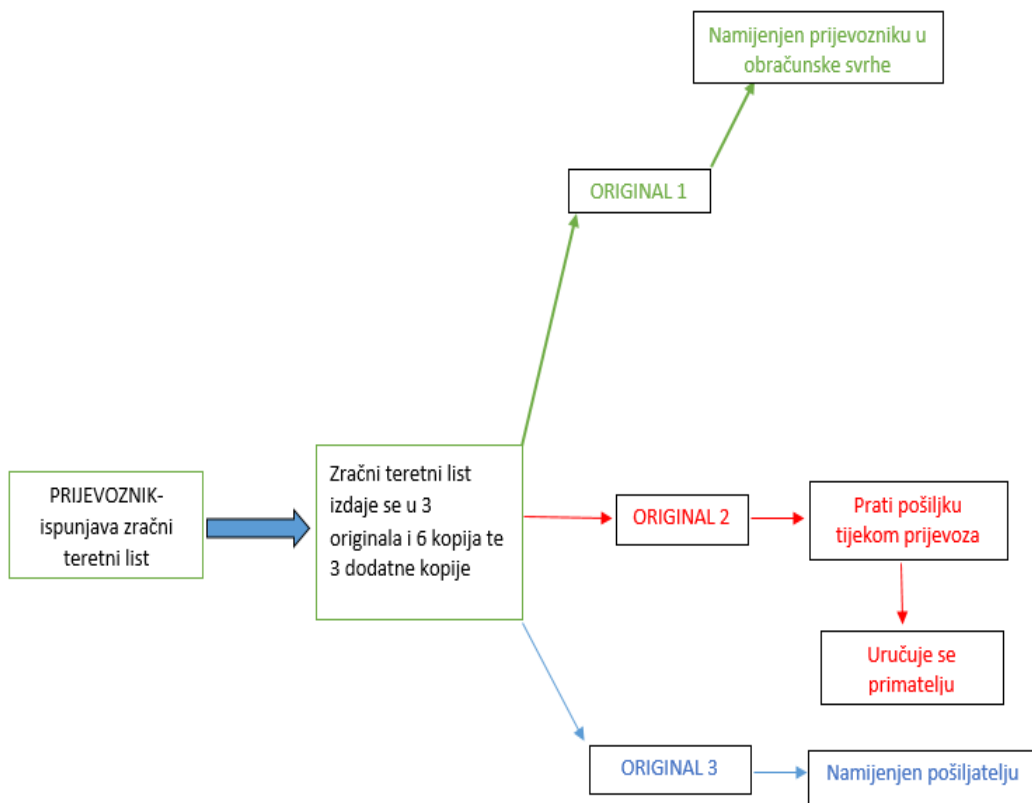
Na slici 14 prikazan je tok zračnog teretnog lista. Tok zračnog teretnog lista počinje izdavanjem od strane prijevoznika ili njegovog ovlaštenog agenta za prijevoz tereta u zračnom prometu u 12 primjeraka, od kojih su 3 originali, 6 su kopije i 3 dodatne kopije.

Original 1 je zelene boje, namijenjen je prijevozniku te se izdaje u obračunske svrhe. Original 2 je crvene boje, namijenjen je primatelju te služi kao potvrda o isporuci. Original 2 zračnog teretnog lista je dokument koji se izdaje u pripreмноj fazi, prati pošiljku na cijelom putovanju, dakle pripada također i prijevoznoj fazi, a uručuje se primatelju u završnoj fazi. Original 3 plave je boje i namijenjen je pošiljatelju.³⁵

---

³⁴ Ivaković Č., Stanković R., Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 161.

³⁵ <https://dr.nsk.hr/islandora/object/fpz%3A637/datastream/PDF/view> (13.07.2017.)

Slika 14 Analiza toka zračnog teretnog lista

Izvor: prilagodio autor

5. OPTIMIZACIJSKI PROJEKTI DOKUMENTARNIH TOKOVA

Budući da svaku robnu pošiljku prati popriličan broj dokumenata, osmišljen je program e-Freight. E-freight je dio programa StB (Simplifying the Business) kojem je temeljni cilj smanjenje troškova poslovanja i poboljšanje kvalitete usluge. Program je započeo 2004. godine a sastoji se od projekata čija provedba treba industriji zračnog prometa donijeti uštedu od 16,8 milijardi US\$. StB program uključuje sljedeće projekte:

- 1) Ukrcajne propusnice s bar kodom – Bar Coded Boarding Passes
- 2) IATA³⁶- elektroničko poslovanje – IATA e-Services
- 3) Program poboljšanja manipuliranja s prtljagom – Baggage Improvement Program
- 4) Program brzog putovanja – Fast Travel Program
- 5) IATA elektroničko cargo poslovanje – IATA e-Freight

IATA e-Freight tehnologija doprinosi optimizaciji svih procesa na globalnom tržištu u zračnom prometu. StB projekt implementira se postupno, po fazama i regijama, a podrazumijeva djelovanje u dva smjera: sudionici projekta (vlade pojedinih zemalja, aerodromi, zrakoplovne kompanije, putnici, nositelji cargo poslovanja) pojavljuju se istovremeno u dvije uloge, kao subjekti i kao objekti. Kao subjekti nositelji su implementacije i primjene novih tehnologija u okviru StB projekta jer unutar svojih sustava upravljanja te tehnologije implementiraju i primjenjuju, a s druge strane, objekti su nad kojima se te primjene provode pod nadzorom IATA.

Opći cilj implementacije IATA e-Freight tehnologije je optimizacija procesa distribucije u zračnom cargo prometu, od pošiljatelja do primatelja. Ciljevi koji se žele postići su: ³⁷³⁸

- Zamjena papirnatih dokumenata karakterističnih za današnji način rada, elektroničkim dokumentima i porukama
- Skraćenje trajanja procesnog ciklusa distribucije tereta u zračnom prometu na prosječno 24 sata
- Pravovremeni unos podataka na mjestu polaska
- Mogućnost elektroničkog deklariranja i učinkovitijeg traganja
- Ušteda na globalnoj razini više od 4,9 milijardi US\$ godišnje
- Veća konkurentnost zračnog cargo prometa

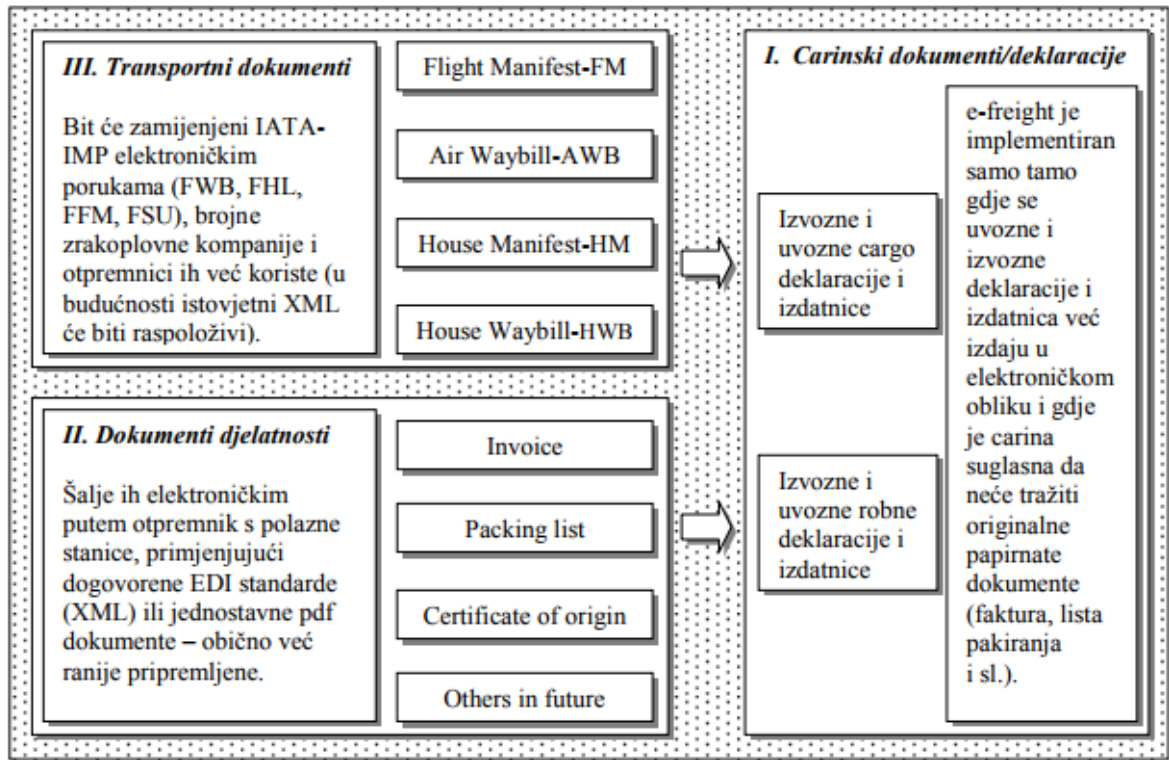
---

³⁶ International Air Transport Association (Međunarodna udruga zračnih prijevoznika)

³⁷ https://bib.irb.hr/datoteka/506943.Drljaca_IATA_e-freight_tehnologija.pdf (13.07.2017.)

³⁸ Air Caro Guide, Prepared by the Air Cargo Committee, 2013., str. 25.

Implementacijom IATA e-Freight tehnologije u cargo poslovanje stvaraju se pretpostavke za uklanjanjem tri tipa papirnatih dokumenata kao što je prikazano na slici 15. Zamijenit će ih odgovarajuće elektronske poruke. To su: carinski dokumenti, transportni dokumenti i dokumenti djelatnosti.³⁹

Slika 15 Papirnatih dokumenata koji će biti uklonjeni primjenom IATA e-Freight tehnologije

Izvor: https://bib.irb.hr/datoteka/506943.Drljaca_IATA_e-freight_tehnologija.pdf (13.07.2017.)

Projekt implementacije IATA e-Freight tehnologije odvija se pod pokroviteljstvom IATA. Period implementacije od šest do dvanaest mjeseci omogućuje uspješnu implementaciju. Projekt implementacije odvija se prema sljedećim fazama:

- 1) Ocjena spremnosti lokacije za implementaciju IATA e-Freight tehnologije
- 2) Implementacija IATA e-Freight tehnologije angažiranjem zainteresiranih strana na lokalnoj razini na kojoj se formira: stručni tim za upravljanje projektom, stručni tim za modeliranje željenog procesa koji radi prema uputama IATA i stručni tim za izradu operativnog postupka
- 3) IATA stručnim timovima zainteresiranih strana osigurava metodološko vođenje tijekom implementacije programa

³⁹ https://bib.irb.hr/datoteka/506943.Drljaca_IATA_e-freight_tehnologija.pdf (13.07.2017.)

Svi sudionici u lancu opskrbe, tj. pošiljatelj, otpremnik na polaznoj stanici, izvozna carinarnica, prijevoznik, uvozna carinarnica, otpremnik na dolaznoj stanici i primatelj trebaju raditi na uklanjanju papirnatih dokumenata koji prate pošiljku.

Prva faza implementacije IATA e-Freight tehnologije koja je završila krajem 2007. godine a u kojoj je sudjelovalo šest zemalja: Kanada, Hong Kong, Nizozemska, Singapur, Švedska i Velika Britanija zamijenile su 13 papirnatih dokumenata elektronskim.⁴⁰

---

⁴⁰ Ibid

6. ZAKLJUČAK

Tehnološki proces predstavlja funkcionalan i efikasan interakcijski sklad njegovih elemenata. U promjenjivim elementima tehnološkog procesa pojavljuju se dokumenti budući da je karakter obrade u ovisnosti o fazi tehnološkog procesa. Prihvat i otprema tereta odvija se kroz tri faze; pripremnu, provedbenu te završnu fazu. Većina dokumenata se pojavljuje u pripremnj fazi te je za njihovo prikupljanje odgovoran pošiljatelj.

Dokumenti koji su temeljni za prijevoz tereta su zračni teretni list, izvorni račun, uvozna i izvozna dispozicija, robni manifest te instrukcija pošiljatelja. Izvorni račun se prilaže uz teret jer on predstavlja vlasništvo nad kupljenom i plaćenom robom, tj. dokazuje se podrijetlo predmeta prijevoza, a pojavljuje se u pripremnj fazi. Uvozna i izvozna dispozicija su dokumenti kojima pošiljatelj daje nalog i ovlaštenje otpremniku da ga zastupa u carinskom procesu. Uvozna i izvozna dispozicija pojavljuju se u pripremnj fazi ukoliko se radi o prijevozu tereta izvan granica vlastite države. Robni manifest je temeljni dokument za utovar tereta u zrakoplov i za njegovo prosljeđivanje do transfernog aerodroma ili odredišta. Izdaje ga Cargo služba te se pojavljuje u pripremnj fazi. Instrukcija pošiljatelja je dokument koji ispunjava pošiljatelj i daje informacije prijevozniku kako rukovati i gdje poslati teret, a pojavljuje se u pripremnj fazi. Zračni teretni list je ugovor kojim se pošiljatelj obvezuje platiti prijevoz robe, a prijevoznik se obvezuje prevesti robu do odredišta. Za njegovo izdavanje odgovoran je prijevoznik u pripremnj fazi.

Osim temeljnih dokumenata za prijevoz tereta, postoje i dokumenti za posebne vrste tereta. Oni se prilažu uz temeljne dokumente, a vrsta i količina dokumenata ovisi o vrste opasne robe.

Za prijevoz opasnih vrsta tereta osim temeljnih dokumenata potrebni su i deklaracija o prijevozu opasnih tvari, kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih roba te NOTOC. Deklaraciju o prijevozu opasnih tvari ispunjava pošiljatelj u pripremnj fazi kao dokaz da je zapakirao, označio i deklarirao opasni teret u skladu s IATA Dangerous Goods Regulation. Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih tvari je dokument kojim se kontrolira ispravnost podataka unesenih u Deklaraciju o prijevozu opasnih tvari, teretnog lista koji prati pošiljku, provjerava se pakiranje te opće informacije vezane za prihvat i otpremu opasne robe. NOTOC je dokument koji izdaje služba uravnoteženja zrakoplova u pripremnj fazi te ga šalje kapetanu zrakoplova kako bi ga se obavijestilo o posebnoj vrsti tereta koji je ukrcan u zrakoplov.

Za prijevoz živih životinja osim temeljnih dokumenata potrebni su i certifikat pošiljatelja o živim životinjama, kontrolna lista za prihvat i otpremu živih životinja, NOTOC, veterinarsko uvjerenje te CITIES potvrda. Certifikat pošiljatelja o živim životinjama je dokument kojim pošiljatelj daje instrukcije prijevozniku u pripremnj fazi vezano uz izradu teretnog lista. Veterinarsko uvjerenje se izdaje u pripremnj fazi samo ako to zahtijeva država polaska, tranzita/transfera ili prijevoznik. Kontrolna lista

za prihvat i otpremu živih životinja je dokument na temelju kojeg prijevoznik prihvaća žive životinje na prijevoz. CITES dokument je potvrda za uvoz/izvoz/tranzit za sve žive životinje koje su zaštićene i ugrožene, a prevoze se zračnim prijevoznim sredstvima. Izdaju ga vlasti zemalja uvoznica ili izvoznica u pripreмноj fazi.

Budući da svaku robnu pošiljku prati popriličan broj dokumenata, osmišljen je program e-Freight. E-freight je program kojemu je cilj zamjena papirnatih dokumenata elektroničkim dokumentima i porukama, skraćenje trajanja procesnog ciklusa distribucije u zračnom cargo prometu, pravovremeni unos podataka, ušteda i veća konkurentnost na tržištu. Primjenom e-Freight tehnologije u nekim zemljama, papirnatih dokumenti zamijenjeni su elektroničkim kao što su carinski dokumenti, dokumenti djelatnosti te transportni dokumenti.

Može se zaključiti kako je prihvat robe u zračnom prometu i prikupljanje dokumenata složen proces te da bi se uvođenjem e-Freight tehnologije uvelike olakšao sam proces prijehvata i otpreme tereta u zračnom prometu.

LITERATURA

KNJIGE:

1. Kaštela S., Horvat L.: Prometno pravo, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
2. Radačić, Ž., Suić, I., Škurla Babić, R.: Tehnologija zračnog prometa I, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2008.
3. Ivaković Č., Stanković R., Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010.
4. Majić, Z., Pavlin, S., Škurla Babić, R.: Tehnologija prihvata i otpreme tereta u zračnom prometu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010.
5. Air Caro Guide, Prepared by the Air Cargo Committe, 2013.

OSTALI PISANI MATERIJALI:

1. Dangerous good by Air- Initial Curse, Miriam logistika, 2016.
2. Vojković, G. : Nastavni materijali iz kolegija Prometno pravo, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2014.
3. Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu, Narodne novine, broj 132/98, 63/08, 134/09 i 94/13

INTERNET IZVORI:

1. URL:https://www.dpd.com/hr/home/otprema/medunarodna_otprema/dispozicija_izvoz_uvoz (srpanj 2017.)
2. URL: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:119:135656> (srpanj 2017.)
3. URL:<https://nipponexpressusa.com/wp-content/themes/nipponexpressusa/files/pdf/sli-inst.pdf> (srpanj 2017.)
4. URL: <https://www.vup.hr/Data/Files/1306069494969.pdf> (srpanj 2017.)
5. URL:http://international.dhl.ca/content/dam/downloads/us/logistics/us_shippers_letter_of_instruction.pdf (srpanj 2017.)
6. URL:https://bib.irb.hr/datoteka/685703.SVEUILITE_U_ZAGREBU_-_final.pdf (srpanj 2017.)
7. URL:<http://www.iata.org/whatwedo/cargo/dgr/Pages/shippers-declaration.aspx> (srpanj 2017.)
8. URL:<http://www.iata.org/whatwedo/cargo/dgr/Documents/Shippers-Declaration-Open-Format-Non-Fillable.pdf> (srpanj 2017.)
9. URL:<https://www.airport-suppliers.com/wp-content/uploads/2013/03/DGM-Software-2.png> (srpanj 2017.)
10. URL:<http://www.youraviationjob.com/blog/post/understanding-dangerous-goods-noti%EF%AC%81cation-captain-notoc> (srpanj 2017.)

11. URL:<https://zir.nsk.hr/islandora/object/fpz%3A822/datastream/PDF/view>
(srpanj 2017.)
12. URL:https://www.aacargo.com/downloads/IATA_Shippers_Certification.pdf
(srpanj 2017.)
13. URL:<https://www.iata.org/whatwedo/cargo/live-animals/Documents/animalschecklist-en.pdf> (srpanj 2017.)
14. URL: https://cargo.koreanair.com/img/eng/iimages/service/danger/service_m4-4pic03L.gif (srpanj 2017.)
15. URL:http://repozitorij.fsb.hr/395/1/13_11_2008_Dean_Smolar_Diplomski_rad.pdf (srpanj 2017.)
16. URL:<http://www.100megsfree.com/memo/r2005/nvidovic=zracni%20transport.doc> (srpanj 2017.)
17. URL: https://bib.irb.hr/datoteka/506943.Drljaca_IATA_e-freight_tehnologija.pdf
(srpanj 2017.)
18. URL:<https://dr.nsk.hr/islandora/object/fpz%3A637/datastream/PDF/view>
(srpanj 2017.)
19. URL:<https://repozitorij.fpz.unizg.hr/islandora/object/fpz%3A361/datastream/PDF/view> (kolovoz 2017.)

POPIS SLIKA

Slika 1 Uvozna dispozicija	10
Slika 2 Izvozna dispozicija	11
Slika 3 Instrukcija pošiljatelja	13
Slika 4 Zračni teretni list.....	15
Slika 5 Robni manifest.....	17
Slika 6 Deklaracija o prijevozu opasnih roba	19
Slika 7 Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih tvari 1/2.....	21
Slika 8 Kontrolna lista u prihvatu i otpremi opasnih roba 2/2	22
Slika 9 NOTOC u prijevozu opasnih tvari	23
Slika 10 Potvrda pošiljatelja o živim životinjama.....	25
Slika 11 Kontrolna lista za prihvati i otpremu živih životinja 1/2.....	27
Slika 12 Kontrolna lista za prihvati i otpremu živih životinja 2/2.....	28
Slika 13 NOTOC u prijevozu živih životinja.....	29
Slika 14 Analiza toka zračnog teretnog lista	32
Slika 15 Papirnati dokumenti koji će biti uklonjeni primjenom IATA e-Freight tehnologije	34

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti
10000 Zagreb
Vukelićeva 4

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI I SUGLASNOST

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem kako je ovaj _____ završni rad

isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem kako nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, niti je prepisan iz necitiranog rada, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem također, kako nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Svojim potpisom potvrđujem i dajem suglasnost za javnu objavu _____ završnog rada
pod naslovom _____

Analiza dokumentacije u prihvatu i otpremi tereta u zračnom prometu

na internetskim stranicama i repozitoriju Fakulteta prometnih znanosti, Digitalnom akademskom repozitoriju (DAR) pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

U Zagrebu, _____ 8/24/2017 _____

Student/ica:

Antonia Medved
(potpis)

Izvješće o napretku izradbe završnog rada

Ime i prezime studenta (pristupnika):		ANTONELA MEDVED	
Datum prijave rada:			
Ime i prezime mentora:		JASMINA PAŠAGIĆ ŠKRINJAR	
Smjer :		ZRAČNI PROMET	
R. br. izvješća	Popis aktivnosti odrađenih u procesu izrade završnog rada do datuma konzultacija s mentorom <small>(kratki popis aktivnosti u natuknicama - popunjava student)</small>	Datum konzultacija s mentorom	Potpis mentora
1.	DISKUSIJA O TEZAMA	08.05.2017.	P. Škrinjar
2.	PRVI PREGLED RADA	12.06.2017.	P. Škrinjar
3.	RAZGOVOR O NUŽNIM PROMJENAMA U RADU	26.06.2017.	P. Škrinjar
4.	DRUGI PREGLED RADA	10.07.2017.	P. Škrinjar
5.	ODOBRENJE KRAJA ZAVRŠNOG RADA	24.08.2017.	P. Škrinjar
6.			

Sveučilište u Zagrebu
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI
Vukelićeva 4, 10000 Zagreb
Preddiplomski studij

POTVRDA

kojom se potvrđuje da je student

Antonela Medved

izradio završni rad pod naslovom (naziv rada na hrv. i engl. jeziku)

Analiza dokumentacije u prihvatu i otpremi tereta u zračnom prometu

Analysis of documents in handling cargo in air traffic

u skladu sa zadanim zadatkom, tezama i pravilima struke, te može pristupiti tiskanju rada.

Nadzorni nastavnik:

Jasmina P. Stijer

Zagreb, 8/24/2017